

RUOKINTAHÄVIKKIEN VÄLTÄMINEN SÄILÖREHURUOKINNASSA

Sari Vallinhovi ProAgria Etelä-Pohjanmaa

Hyvälaatuisella säilörehulla naudat lypsävät ja kasvavat hyvin. Käymislaadultaan hyvän säilörehun irrotuksessa ei mene aikaa erotteluun. Huolellinen siilon painotus ja peittäminen tuo lisäeuroja ajansäästönä ja ruokintakustannusten pienenemisenä. Tässä tietokortissa kerrotaan ruokintahävikkien lisäksi NurmiArtturi-hankkeen (2011-2014) pilottitilojen tuloksia ruokintahävikeistä.

Laadun säilyminen siilon avaamisen jälkeen

Säilörehusiilon/auman leveys ja massan korkeus tulisi saada sellaiseksi, että viikoittain rehua kuluisi vähintään metrin pituudelta eli päivittäin n. 15 cm. Lämpiminä aikoina kulutus saisi olla vieläkin suurempaa. Säilörehun katsotaan lämmenneen, jos sen lämpötila on yli 15 astetta. Lämpötiloja on hyvä mitata eri puolilta siilon rintamuksesta ja verrata niitä säilörehun päivittäiseen kulutukseen ja syöntiin.

NurmiArtturi-tiloilla mitattiin lämpötiloja noin viidestä kohtaa kuutiopainojen punnitusten yhteydessä. Vaihtelu oli -1 - + 46 astetta. Siilot olivat niin leveitä, että rintamuksen kulutus kesti muutamia päiviä. Kun päiväkulutus ei ollut riittävää, lämpötilojen ero oli suurimmillaan yli 20 astetta. Lehmät syövät lämmennyttä rehua vähemmän ja saavat siitä vähemmän energiaa, koska lämmitessä syntyy energiatappioita. Samalla myös homeiden ja hiivojen määrä lisääntyy.

Laadun säilyttäminen ja huomioiminen ruokinnassa

- jälkilämpenemisen estäminen siilossa
 - siilo/auma avataan vasta sitten kun rehu on säilönnällisesti vakaa, eli säilöntäaineesta riippuen 4 – 6 viikon kuluttua peittämisestä.
 - kesäaikaiseen syöttöön pyritään käyttämään edellisenä satokautena tehtyjä rehuja.
- ruokintapöydän, apevaunun ym. puhtaus
- rehuanalyysit vähintään kuukausittain joka rehuerästä ja niiden käyttö ruokinnansuunnittelussa
- pilaantuneen ja heikkolaatuisen rehun erotteleminen
- korjaustoimenpiteet seuraavalle satokaudelle!

Säilörehuhävikki ruokinnassa

NurmiArtturi-tiloilla

Syötön aikainen hävikki vaihteli tiloittain.

Osalla hävikkiä ei havaittu lainkaan ja osalla eroteltiin huonoa rehua suoraan tunkioon 1-10 % syöttöön menneen rehun määrästä.

Määrien perusteella arvioituna mahdollinen homeisen ja väriltään epämääräisen säilörehun hävikkikustannus oli 1500 – 15000 euroa/v yhdellä tilalla. Jos rehua erotellaan jätteisiin 10 %, hävikkikustannus on 2 – 3 senttiä/kg ka.

Osa tiloista jakoi varmuuden vuoksi pintarehun nuorkarjalle varmistaakseen lypsylehmille tarjotun rehun laatua. Tällöin nuorkarjalle erotellun pintarehun määrä oli 20,1 – 35,4 %. Syömättä jäänyt säilörehun määrä vaihteli 1 -9 % silloin kun hävikkiä ilmoitettiin olevan. Tietty määrä syömättä jäänyttä karkearehua on kuitenkin ok, elleivät lehmät hyljeksi rehua huonon laadun vuoksi.

Lämmennyt rehu

- homeinen ja lämmennyt rehu tunkiolle
- vähän lämmennyt voidaan syöttää hiehoille, mutta pääsääntöisesti niille pyritään syöttämään käymislaadultaan hyvää, vähemmän sulavaa rehua
- seoksessa väkirehut antavat rehua pilaaville hiivoille käyteaineita, jolloin seoksen säilyvyys, maittavuus ja laatu heikkenevät ruokintapöydällä
- jos rehu lämpenee, seoksia tulee tehdä aamuin illoin sekä puhdistaa ruokintapöytä ja laitteet huolellisesti päivittäin.
- jos rehun laatu muuttuu ennen kuin se on lehmän edessä, säilörehuanalyysiin perustuva ruokintasuunnitelma ja tuotosennuste eivät toteudu.

Reunamuovien ja -painojen käyttö ja huolellinen painotus ja peittäminen estävät reunojen pilaantumista.

Lämpötila syötön aikaan sillossa °C	0 - 10	10,1 - 20	20,1 -
Lämpötila keskiarvo °C	8,6	15,0	33,5
Kokonaissyönti kg ka/lehmä/pv	21,3	20,9	21,0
Säilörehua kg ka/lehmä/pv	11,6	11,3	9,0
Säilörehuanalyysi syönti-indeksi	107	105	97
Koko ruokinnan syönti-indeksi	117	116	116
Väkirehua % kuiva-aineesta	45	43	58
Maitoa EKM kg/lehmä/pv	31,6	30,7	29,9
Meijerimaidon valkuais-%	3,41	3,43	3,44
Meijerimaidon rasva-%	4,26	4,39	4,21

Taulukko 1. Syötön aikaisten lämpötilojen vaikutus syöntiin ja tuotokseen NurmiArtturitiloilla (163 mittausta)